

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2010, č. j. 443/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 6. 2010, č. j. 5 A 88/2010 - 14,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo rozhodnuto, že se žalobci nepřiznává osvobození od soudních poplatků.

Městský soud své rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků odůvodnil tím, že žalobce sice doložil, že jeho majetkové poměry odůvodňují osvobození od soudních poplatků, avšak ani nemajetnému účastníkovi nemůže být osvobození od soudních poplatků přiznáno, pokud jeho návrh zjevně nemůže být úspěšný. Žalobce totiž napadl žalobou rozhodnutí, jímž mu žalovaná k jeho žádosti určila konkrétního advokáta k zastupování v konkrétním odvolacím řízení. Rozhodnutí o určení advokáta dále pouze přímo či nepřímo citovalo a konkretizovalo zákonná pravidla obsažená v zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii. Námitky proti napadenému rozhodnutí pak byly v podstatě nesouhlasem s podmínkami, které pro poskytování právních služeb určeným advokátem stanoví samotný zákon. V posuzovaném případě žalovaná žalobci plně vyhověla: kladně rozhodla o jeho žádosti o určení advokáta a stanovila, že advokát

bude poskytovat právní služby bez nároku na odměnu. Žalobce v žalobě vznáší námitky proti tomu, že žalovaná učinila obsahem rozhodnutí některá obecná pravidla poskytování právních služeb stanovená zákonem a taková polemika se zákonnými pravidly je předem odsouzena k neúspěchu. Jelikož tedy žaloba zjevně nemohla být úspěšná, městský soud zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků.

Usnesení Městského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. Stěžovatel namítl, že zjevně bezúspěšnou by mohla být pouze žaloba, která by byla podána opožděně, nepřipustně, bez pasivní legitimace, nikoli však žaloba, která vyžaduje teprve právní posouzení. Stěžovatel tvrdí, že se městský soud dopustil zjednodušujícího a povrchního posouzení věci samé a odepřel stěžovateli právo na soudní ochranu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Městského soudu v Praze v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody. Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadené rozhodnutí přezkoumá z kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ačkoli sám stěžovatel své námitky blíže nepodřazuje pod některý ze zákonem stanovených důvodů. Nejvyšší správní soud totiž dle své konstantní judikatury vychází z toho, že *„pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak učiní nepřesně.“* (rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti a zkoumání splnění podmínek řízení, Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by vedlo k popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda účastník měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupný na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud tedy přistoupil k věcnému přezkoumání kasační stížnosti a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Tento druh osvobození

od soudních poplatků je zařazen v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce § 36 odst. 3 s. ř. s. především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podá žádost o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doloží nedostatek prostředků. V daném případě stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, tím je splněn první předpoklad. Z napadeného rozhodnutí městského soudu vyplývá, že městský soud dospěl k závěru, že i třetí předpoklad, tedy doložení nedostatku prostředků, bylo v případě žalobce naplněno.

Městský soud naopak dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nebyla naplněna zákonná podmínka osvobození od soudních poplatků spočívající v tom, že podaný návrh na zahájení řízení není zjevně neúspěšný.

Druhá věta odst. 3 § 36 s. ř. s. k rozhodnutí soudu o žádosti o osvobození od soudních poplatků stanoví: „*Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost odmítne.*“ Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že soud takto postupuje v situaci, kdy již ze samotných skutkových tvrzení a argumentů žadatele obsažených v návrhu je zcela zřejmé, že mu ve věci nemůže být vyhověno. Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že odmítnutím návrhu na osvobození od soudního poplatku může dojít k vážnému omezení práva účastníka na soudní ochranu, avšak na druhou stranu výhoda spočívající v osvobození od soudních poplatků může být účastníku poskytnuta pouze při současném naplnění zákonem stanovených podmínek. V posuzovaném případě stěžovatel svou žalobou vůbec nebrojí proti výroku napadeného rozhodnutí, kterým bylo stěžovateli v plném rozsahu vyhověno, neboť mu byl ustanoven k bezplatnému právnímu zastoupení jím požadovaný advokát. Stěžovatel se brání pouze proti upřesňujícímu vysvětlení a zákonným citacím o jednotlivých aspektech zastupování ustanoveným advokátem. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu, že podaná žaloba zjevně nemůže být úspěšná, neboť napadá rozhodnutí, jímž bylo věcně stěžovateli v plném rozsahu vyhověno. Dále je stěžovatelova žaloba zjevně nedůvodná, neboť nenapadá konkrétní zásah do svého práva, avšak pouze text upozornění na zákonnou úpravu v oblasti poskytování advokátních služeb.

Z výše uvedených důvodů tedy dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení Městského soudu v Praze netrpí nezákonností podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec její běžné úřední činnosti, proto jí soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 18. listopadu 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu